

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/31/2017
Identifikačné číslo spisu: 1312202195
Dátum vydania rozhodnutia: 24.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1312202195.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: AB restructuring k.s., Dostojevského rad 19, 811 09 Bratislava, IČO: 47 241 608, správca konkurznej podstaty úpadcu SUCHÉ MIESTO s.r.o., Obchodná 4, 811 06 Bratislava, IČO: 36 357 359, zastúpený: JUDr. Ján Havlát, advokát, advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS o sídlom Rudnayovo nám. 1, Bratislava 811 01, proti žalovanému: SOFTEC, spol. s.r.o., Jarošova 1, 831 03 Bratislava, IČO: 00 683 540, zastúpený: JUDr. Adriana Tomanová, advokátka, Jakubovo nám. 13, 811 09 Bratislava, v konaní o zaplatenie 158.378,31 eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava III, pod sp. zn. 26Cb/62/2013, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 08. marca 2016, č. k. 2Cob/164/2015-263, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 16. februára 2015, č. k. 26Cb/62/2013-233 žalobu zamietol a uložil žalobcovi nahradiť trovy konania v sume 9.502,50 eur a trovy právneho zastúpenia žalovaného vo výške 14.556,- eur, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Podľa súdu prvej inštancie medzi právnym predchodcom žalobcu ako objednávateľom a žalovaným ako zhotoviteľom bola uzatvorená zmluva o dielo, predmetom ktorej bolo vyhotovenie diela - aplikácie karta klienta, jej realizácia, vývoj a zavedenie (ďalej len „Analýza“). Predmetom sporu je žalobcom uplatnený nárok na vrátenie ceny diela titulom odstúpenia od zmluvy z dôvodu nesplnenia záväzku. Od zmluvy odstúpil žalobca listom zo dňa 08.12.2009 a žalovaný odstúpil od zmluvy listom zo dňa 16.02.2010, nakoľko odstúpenie žalobcu považoval za neúčinné. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné uzatvorenie zmluvy o dielo a licenčnej zmluvy č. SJT190808 v súlade s ust. § 536 a nasl. Obchodného zákonníka.

3. Pre súd prvej inštalácie bolo rozhodujúce posúdiť, či došlo k odstúpeniu od zmluvy zo strany žalobcu podľa ust. § 345 a nasl. Obchodného zákonníka (pre omeškanie) alebo pre vadné plnenie ust. § 436 ods. 1 Obchodného zákonníka. Žalobca v návrhu uviedol, že koncom roku 2008 z dôvodu zaneprázdnenosti požiadal o dočasné prerušenie vykonávania diela. Práce na diele sa na základe výzvy žalobcu obnovili vo februári 2009, termíny realizácie diela dohodnuté v zmluve o dielo boli primerane posunuté o obdobie prerušenia realizácie diela požadované žalobcom. K odstúpeniu od zmluvy predchádzala komunikácia medzi účastníkmi konania. Žalobca listom zo dňa 22.09.2009 „Oznámenie o neúspešnosti testovacej prevádzky a o jej pozastavení“ vytkol nedostatky a zistené vady. Z tohto vyjadrenia je zrejmé, že žalobca by nepristúpil k prevzatíu diela, nakoľko nebol naplnený bod 2.2. Zmluvy a nemôže sa domáhať odovzdania diela na CD nosiči. Tak ako je zrejmé z listu, dôvodom odstúpenia od zmluvy o dielo nebolo omeškanie dlžníka s plnením zmluvy z časového hľadiska, ako sa snažil poukázať žalobca následne vo svojom vyjadrení. Predmet licenčnej zmluvy o dielo bol zadefinovaný v bode 1. Rozsah funkcionality aplikácie mal zodpovedať rozsahu a obsahu zadefinovaného v dokumente Analýza požiadaviek aplikácie Karta klienta, ktorá bola schválená právnym predchodcom žalobcu dňa 04.09.2008. Žalobca listom zo dňa 22.09.2009 namietal nesplnenie požiadaviek v zmysle Analýzy a podaním zo dňa 08.12.2009 odstúpil od zmluvy.

4. Spornou otázkou medzi účastníkmi konania bola skutočnosť, či dielo malo vady a pre tieto vady žalobca oprávnené odstúpil od zmluvy. Vadami sú také vlastnosti programu - softwaru, ktoré sú v rozpore s riadnym fungovaním programu. Dôkazná povinnosť spočíva v tom, že žalobca musel preukázať vadné plnenie, t. j., že predvádzaná Aplikácia Karta klienta nezodpovedala požiadavkám v Analýze a žalovaný porušil svoju povinnosť. Žalobca bol opakovane na pojednávaní vyzvaný, aby presne uviedol, ktoré namietané vady v liste z 22.09.2009 nie sú v súlade s analýzou, pričom podľa súdu prvej inštalácie žalobca si svoju dôkaznú povinnosť nesplnil. Žalovaný počas celého konania tvrdil, že postupoval v súlade so zmluvou, vyvinul Aplikáciu, ktorej funkcionality zodpovedala rozsahu a obsahu stanovenej v Analýze. Vytvorenú Aplikáciu predviedol a spustil do testovacej prevádzky v termíne, v ktorom mu to žalobca umožnil. Nebolo jeho povinnosťou zapracovať do Aplikácie také požiadavky žalobcu, ktoré presahujú rámec funkčnej špecifikácie definovanej v Analýze. Žalobcom uvádzané nedostatky diela predstavovali požiadavky, ktoré si účastníci v zmluve ani v Analýze nedohodli, a preto nemohlo ísť o vady diela. Uvádzané požiadavky žalobcom súd prvej inštalácie posudzoval ako návrh na zmenu diela.

5. Dňa 09.12.2009 doručil žalobca žalovanému „Odstúpenie od Zmluvy“ podľa ust. § 354 ods. 1 Obchodného zákonníka. Ako dôvod uvádzal podstatné porušenie Zmluvy spočívajúce v tom, že žalovaný bol v omeškaním so splnením povinnosti vykonať dielo podľa Zmluvy riadne a včas. Žalovaný nebol podľa Zmluvy v omeškaní s plnením svojich zmluvných povinností, a preto nemohol Zmluvu porušiť podstatným spôsobom. Odstúpenie od zmluvy považoval z uvedeného dôvodu právne neúčinné. Žalovaný zaslal žalobcovi dňa 17.12.2009 pokus o zmier, v ktorom jednoznačne vyjadril stanovisko, že odstúpenie od Zmluvy navrhovateľa zo dňa 08.12.2009 považuje za neoprávnené a neplatné a poskytol žalobcovi dodatočnú 7-dňovú lehotu od doručenia listu na splnenie povinnosti poskytnúť súčinnosť pri realizácii Zmluvy. Žalobca v tejto dodatočne poskytnutej lehote nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy, neposkytol súčinnosť žalovanému a nepokračoval v testovaní Aplikácie. Žalovaný listom zo dňa 16.02.2010 odstúpil od Zmluvy, ktoré doručil žalobcovi dňa 19.02.2010.

Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštalácie dospel k záveru, že v konaní sa nepreukázalo vadné plnenie žalovaného, ktorý vyzval žalobcu na poskytnutie potrebnej súčinnosti na realizáciu Aplikácie v súlade s postupom dohodnutý v zmluve. Túto súčinnosť žalobca neposkytol, a preto žalovaný bol v zmysle ust. § 346, v spojení s § 370 Obchodného zákonníka oprávnený od zmluvy odstúpiť, pri nepodstatnom porušení zmluvy, a žalobcovi poskytol dodatočnú lehotu. Na základe uvedeného súd prvej inštalácie žalobu ako neoprávnenú zamietol, spor posudzoval podľa ust. § 537 ods. 2 Obchodného zákonníka, ust. § 101 ods. 1, 2, a ust. § 120 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“).

6. Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, na odvolanie žalobcu, napadnutým rozsudkom zo 08. marca 2016, č. k. 2Cob/164/2015-263, rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil a uložil žalobcovi

povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 896,40 eur, k rukám právneho zástupcu žalovaného do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

7. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na § 219 ods. 1, 2 O. s. p. stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v plnom rozsahu.

8. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalobcu, ktorý tvrdil, že platne odstúpil od zmluvy podľa ust. § 345 a nasl. Obchodného zákonníka. A uviedol, že za podstatné porušenie zmluvy sa považuje také porušenie zmluvy, ak zmluvná strana vedela už v čase uzavretia zmluvy, že druhá strana nebude mať pri omeškaní záujem na plnení. V ostatných prípadoch omeškanie znamená nepodstatné porušenie zmluvy. Meškanie sa týka času plnenia, ale môže sa týkať aj iných atribútov, akými sú spôsob plnenia, predmet plnenia a miesto plnenia.

9. Pri posúdení právneho úkonu odstúpenie od zmluvy žalobcom zo dňa 8.12.2009 je podľa odvolacieho súdu potrebné vychádzať z jeho obsahu ako aj skutočností, ktoré mu predchádzali. V odstúpení od zmluvy žalobca uviedol, že vykonávanie diela bolo dočasne prerušené na základe jeho požiadavky a po pokračovaní v prácach na diele priebežne oznamoval žalovanému výhrady k stavu aplikácie. Testovacia prevádzka bola zo strany žalobcu pozastavená listom zo dňa 22.9.2009 s odôvodnením, že aplikácia nie je zhotovená v stave, ktorý by umožňoval jej riadne odskúšanie a preverenie všetkých vlastností. Týmto listom namietal nesplnenie požiadaviek uvedených v analýze, teda vady diela. Časové omeškanie žalobca nenamietal. Z listu zo dňa 22.9.2009 ako aj z odstúpenia od zmluvy je zrejmé, že žalobca vytýkal nedostatky diela a z toho dôvodu ani nepristúpil k prevzatiu diela a od zmluvy odstúpil. Je potrebné uviesť, že bez súčinnosti žalobcu nemohol žalovaný dielo odovzdať. V konaní bolo preukázané, že aplikácia bola hotová, keďže žalovaný dokončil aplikáciu podľa schválenej analýzy, zabezpečil školenie zamestnancov a spustil testovaciu prevádzku. Žalobca teda odstúpil od zmluvy v čase, keď aplikácia bola hotová, nepristúpil však k podpisu akceptačných protokolov. Z uvedeného vyplýva, že odstúpenie od zmluvy bolo vykonané z dôvodu nedostatkov, t. j. vád diela.

10. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal, že dielo malo vady a právne relevantným spôsobom odstúpil od zmluvy. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu a možno ho charakterizovať ako povinnosť účastníka konania, pokiaľ chce byť v konaní úspešný, preukázať pravdivosť svojich tvrdení, ktoré sú relevantné a teda spôsobilé privodiť pre neho priaznivé rozhodnutie súdu.

11. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne subsumoval zistený skutkový stav pod právnu normu ust. § 436 ods. 1 Obchodného zákonníka. Odstúpenie od zmluvy správne posúdil ako nárok žalobcu z vád diela, keďže v priebehu vykonávania diela vytýkal žalobca žalovanému vady testovacej prevádzky, žalobca ako objednávateľ odmietol podpísať akceptačné protokoly, čím napriek ukončeniu diela k jeho protokolárnemu prevzatiu nedošlo a následne od zmluvy odstúpil.

12. Odvolací súd k obsiahlym odvolacím námietkam týkajúcich sa nepresvedčivosti a nedostatočného zdôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, odvolací súd spresnil, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový a právny stav, vykonal aj dostatočné dokazovanie a jeho rozhodnutie je vecne správne. Podľa súdnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podľa názoru súdu pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/97/2010).

13. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.. Podľa žalovaného je ďalej konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), pričom napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Žalobca preto žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie na ďalšie konanie.

14. Prípustnosť dovolania žalobca odvodil podľa § 237 písm. f) O. s. p., „a nakoľko odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, dovolanie je prípustné aj podľa § 238 ods. 1 O. s. p.". Podľa dovolateľa odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa aj v zamietajúcich častiach, pričom síce svoj výrok odvolací súd sformuloval ako „potvrdzujúci", ale odvolací súd v tejto časti posúdil okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci odlišne od súdu prvej inštancie, ako to vyplýva z nižšie uvedeného. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.1.2012, sp. zn. 6Cdo 8/2011.

15. Podľa dovolateľa prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie na právnom závere, podľa ktorého dôvodom odstúpenia od licenčnej zmluvy objednávateľom (žalobcom) nebolo omeškanie zhotoviteľa (žalovaného), ale vady diela, pričom v konaní sa vady diela odôvodňujúce odstúpenie od zmluvy nepodarilo preukázať. Súd pritom konštatoval, že otázkou zásadného právneho významu pri právnom hodnotení skutkového stavu bolo práve posúdenie, či k odstúpeniu od zmluvy žalobcom došlo z dôvodu omeškania podľa ust. § 345 a nasl. Obchodného zákonníka alebo z dôvodu vadného plnenia podľa ust. § 436 ods. 1 Obchodného zákonníka. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie, ktoré je dovolaním napádané, na iných skutkových zisteniach a právnych záveroch. Ako bolo namietané v odvolaní, máme za to, že v danom prípade prvostupňový súd uskutočnil výklad prejavu vôle, ktorý výklad je v extrémnom nesúlade s tým, ako bol prejav vôle v rámci jednostranného právneho úkonu - odstúpenia od zmluvy formulovaný a uskutočnený. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal okrem iného aj na ustanovenie § 35 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ"), ako aj na konštantnú judikatúru, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 18.12.2002, sp. zn. 25Cdo/1116/2001, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27.03.2002, sp. zn. 33Cdo/512/2000, alebo rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 20.07.2011, sp. zn. 26Cdo/4772/2010. V doterajšom konaní žalobca tvrdil, že jeho dotknutý právny úkon (odstúpenie od zmluvy) bol formulovaný jasne, zrozumiteľne, s výslovnou odvolávkou na konkrétne ustanovenie právnej normy (§ 345 ods. 1 Obchodného zákonníka), preto je nepochopiteľné, na podklade akej úvahy okresný súd mohol dospieť k záveru, že odstúpenie od zmluvy žalobcom bolo uskutočnené z dôvodu väd a nie dôvodu omeškania žalovaného, keď z relevantnej listiny vyplýva priamy opak. Každopádne, okresný súd založil svoje rozhodnutie na závere, že „...dôvodom odstúpenia od zmluvy o dielo nebolo omeškanie dlžníka splnením zmluvy z časového hľadiska...", pričom bližšie nezdôvodnil, ako k právne neopodstatnenému záveru dospel. Odhliadnuc od skutočnosti, že daný právny záver súdu prvej inštancie je pre absenciu bližšieho zdôvodnenia arbitrárny a v jeho dôsledku je tak napadnutý prvostupňový rozsudok nepreskúmateľný (čo je samo o sebe parciálnou vadou v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. v spojení s § 205 ods. 1 písm. a) O. s. p.), však z hľadiska dovolania a dôvodnosti tohto dovolania vníma dovolateľ ako zásadný problém skutočnosť, že odvolací súd vymedzil okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie odlišne od záverov prvostupňového súdu.

16. Na rozdiel od okresného súdu, odvolací súd podľa dovolateľa konštatoval, že pre posúdenie právneho úkonu odstúpenie od zmluvy žalobcom bolo potrebné vychádzať z jeho obsahu, ako aj skutočností, ktoré mu predchádzali, pričom odvolací súd vymedzil ako základnú premisu to, „že navrhovateľ odstúpil od zmluvy v čase, keď aplikácia bola hotová ". Bez ohľadu na opodstatnenosť / neopodstatnenosť tohto záveru, z hľadiska dovolania je kľúčové, že odvolací súd v tejto časti posúdil okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci odlišne od súdu prvého stupňa, hoci výrok rozsudku definoval ako „potvrdzujúci". Identicky postupoval odvolací súd aj v prípade, keď konštatoval, že „ časové omeškanie navrhovateľ nenamietal".

17. Žalobca v odvolaní poukázal na mnohé nedostatky a vady vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie. Tieto zistenia, podľa neho viedli k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nebola mu umožnená realizácia procesných práv robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, poukázal pritom na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/147/01 a sp. zn. 5Cdo/88/99. Týmto postupom mali byť porušené jeho práva na spravodlivý proces a na súdnu ochranu v zmysle článku 46 Ústavy SR (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 26/1994). Dovolateľ namietal aj arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia. Poukázal verdikty Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 71/97, sp. zn. 111. ÚS 64/2000, sp. zn. IV. ÚS 77/02 a sp. zn. U. ÚS 249/04), pričom rozhodnutie

všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené a vysporiadať sa s tými argumentmi účastníka, ktoré sú vo veci relevantné (sp. zn. III. 119/03 alebo sp. zn. IV. ÚS 115/03). Poukázal na právo účastníka na to, aby sa súd vysporiadal s jeho argumentmi (námietskami), ktoré sú relevantné (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach H. proti Belgicku z roku 1987, Van de Hurk proti Holandsku z roku 1994 alebo Ruiz Torija proti Španielsku z roku 1994). S prihliadnutím na obsah vyššie zmienenej judikatúry a obsah napadnutého rozhodnutia považuje žalobca nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (R 11/98) (rozsudok sp. zn. 4Cdo171/2005 zo dňa 27.04.2006 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sž - o - KS 100/2006 zo dňa 20.06.2007).

18. Žalovaný vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že dovolanie nespĺňa zákonom predpísané náležitosti prípustnosti uvedené v ust. § 238 ods. 1 a 3 O. s. p., ani dôvody uvedené v § 237 ods. 1 písm. f) a g) O. s. p., navyše tieto dôvody uvedené v dovolaní žalobca ani vo svojom podaní nevysvetľuje. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol resp. zamietol a zároveň, aby zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

20. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona O. s. p. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 238 O. s. p.

21. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p. (I. ÚS 4/2011).

22. Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu strán konania (I. ÚS 35/2013).

23. Dovolanie možno podať iba, ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [§ 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 237 O. s. p.)

24. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvej inštancie (súdu prvého stupňa) vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa §

153 ods. 3 a 4 O. s. p. (odsek 3).

25. Keďže v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku upravujú ustanovenia § 238 O. s. p.

26. Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p., pretože bol toho názoru, že odvolacím súdom bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený. Vyplyvať to má z porovnania obsahu rozhodnutí. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.1.2012, sp.zn. 6Cdo/8/2011. Pritom práve predmetné uznesenie dovolanie účastníka odmietlo, pretože nedošlo k vade v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. Súdna prax už opakovane konštatovala, že prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je založená na zásade diformity (rozdielnosti). O rozdielnosť rozhodnutí ide vtedy, keď súdy posúdili okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci odlišne. To znamená, že ide o rozdielne konštituovanie alebo deklarovanie práv a povinností v právnych vzťahoch účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nie je preto rozhodujúce to, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku, (či ho formálne označil ako zmeňujúci, hoci v skutočnosti ide o potvrdzujúci rozsudok), prípadne ako v dôvodoch označil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých pri rozhodnutí postupoval (či rozhodol podľa § 219 O. s. p. alebo § 220 O. s. p.). Podľa názoru dovolacieho súdu zo súdneho spisu jednoznačne vyplýva, že v danom prípade nejde o rozsudok, ktorým by odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa. Z porovnania rozsudkov okresného i odvolacieho súdu totiž nevyplývajú žiadne obsahové odlišnosti z hľadiska úpravy práv a povinností účastníkov právneho vzťahu. Odvolací súd rozhodnutím zo 08. marca 2016, č. k. 2Cob/164/2015-263, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ktoré doplnil vzhľadom na dôvody odvolania žalobcu, na ktoré vo svojom rozhodnutí reagoval.

27. Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (rozhodnutia súdu prvej inštancie), môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

28. Vyššie citované ustanovenie bolo zavedené novelou Občianskeho súdneho poriadku, vykonanou zákonom č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva, že zákonodarcou ním „reaguje na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvého stupňa, kedy odôvodnenie rozhodnutia odvolacích súdov je len kopírovaním vecne správnych dôvodov. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú stranám sporu známe podania, známe napadnuté rozhodnutie a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti napádaného rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. Ide o ustanovenie v rovine fakultatívnej a umožňuje odvolaciemu súdu sa sústrediť už len na doplnenie presvedčivosti rozhodnutia.“

29. Ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. Ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba doplniť v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Odvolací súd preto v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie, sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - VIII).

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd nepovažoval rozsudok krajského súdu napadnutý dovolaním z

hľadiska ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. za zmeňujúci (proti ktorému by bolo dovolanie bez ďalšieho prípustné), ale za rozsudok, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené a prevzaté dôvody boli odvolacím súdom na zdôraznenie ich správnosti doplnené. Podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku preto skúmal v zmysle § 238 ods. 2 a 3 O. s. p. Dovolanie podľa ust. § 238 ods. 2 O. s. p. nie je prípustné, pretože sa odvolací súd neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Predmetný spor nebol v danom čase prejednávaný odvolacím súdom. Rovnako sa nejedná sa o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. O. s. p. Dovolanie preto ani podľa § 238 ods. 3 O. s. p. nie je prípustné.

31. Dovolaním z dôvodov uvedených v ust. § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z vád uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z vád uvedených v ust. § 237 O. s. p. prihliada odvolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.).

32. Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku, preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodíť.

33. Dovolateľ vo svojom dovolaní namietol vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

34. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. sa rozumie taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

35. Z obsahu dovolania je zrejmé, že za vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., považuje dovolateľ taký postup odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie), ktorý postup sa zakladá na nedostatočnom vykonaní dokazovania. Podľa dovolateľa ďalej odvolací súd ako aj súd prvej inštancie, napokon svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili, čím sú napadnuté rozhodnutia arbitrárne. Dovolací súd poznamenáva, že tento postup súdov začlenil dovolateľ pod inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

36. K námietke dovolateľa, že dokazovanie bolo podľa jeho názoru súdmi nižších inštancií vykonané nedostatočne, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy, nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania), nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R37/1993, R125/1999, R42/1993). Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, dospel k záveru, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila.

37. Dovolací súd v súvislosti s obsahom podaného dovolania, resp. s dokazovaním na odvolacom súde,

zdôrazňuje aj to, že zákon pripúšťa skutočnosti alebo dôkazy v odvolacom konaní, v ktorom sa napáda rozhodnutie vynesené v sporovom prvoinštančnom konaní, iba v obmedzenom rozsahu. Dôkazy a skutočnosti, ktoré môžu byť odvolacími dôvodmi, aj keď neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, sú charakteristické tým, že sa považujú za výnimočné a viažu sa na konkrétne vymedzené procesné situácie v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré situácie sú ustanovené v znení § 205a O. s. p.

38. Podľa § 205a ods. 1 O. s. p., skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

39. Keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by došlo k situáciám podľa § 205a ods. 1 O. s. p., ako aj že by boli dané dôvody pre nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1 O. s. p. (odvolací súd nepovažoval za potrebné dokazovanie doplňovať ani zopakovať, súd prvej inštancie nerozhodol podľa § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania a nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem), odvolací súd v súlade s § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodol o odvolaní žalovaného bez nariadenia pojednávania. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na Dohovor o ľudských právach a základných slobodách, ktorý Dohovor nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvej inštancie na pojednávaní, odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené, nemusí nariadiť pojednávanie. Postupom odvolacieho súdu, nedošlo preto k odňatiu možnosti žalovaného pred súdom konať v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

40. K ostatnej dovolacej námietke žalovaného, podľa ktorej nie sú rozhodnutia súdov dostatočne odôvodnené, čím trpia vadou arbitrárnosti, dovolací súd uvádza, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbrani, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

41. Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natolko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvoľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje stranám sporu posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o spore. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

42. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 C. s. p.).

43. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak zo strany súdu došlo k takej interpretácii a aplikácii právnej normy, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

44. Dovolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) zistil, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., tak z formálneho, ako aj obsahového hľadiska, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné).

45. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery pritom dostatočne ozrejmil. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

46. Preto dovolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 O. s. p. jednohlasne potvrdil a podľa § 219 ods. 2 O. s. p. sa v ostatných dôvodoch stotožnil s odôvodnením rozsudku prvoinštančného súdu.

47. Dovolací súd k aplikácii ust. § 219 ods. 2 O. s. p. dodáva, že v prípade, ak dovolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (úplný alebo čiastočný blanketový odkaz) stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke, aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tak tvorí jeden celok. Na základe uvedeného, rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, je potrebné považovať za jeden celok, ktorý vytvára komplexné zhodnotenie skutkovej a právnej stránky posudzovaného vzťahu medzi stranami sporu.

48. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

49. Pokiaľ dovolateľ namietal, že konajúce súdy nesprávne posúdili jeho nárok, týmto namieta nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Právnym posúdením je totiž činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

50. So zreteľom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol bez toho,

aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.

51. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 453 ods. 1 C. s. p. v spojení § 255 ods. 1 C. s. p.). Podľa § 262 ods. 2 C. s. p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

52. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.